

GENKSE POORTEN

OPEN OPROEP 4404

BWMSTR

B+B

RADEMACHER / DE VRIES

VOORWOORD

De stad Genk kan met trots zeggen dat zij de groenste stad van Vlaanderen is. Toch kiest de stad voor vergroening als strategie om de identiteit, leefbaarheid en vitaliteit van de stad in het algemeen, en het stadscentrum in het bijzonder, te versterken. We hebben veel waardering voor dit beleid en onderschrijven de noodzaak daarvan ten zeerste.

Naast het vergroenen van het stadscentrum zet Genk in op het versterken van de relatie tussen het centrum en Kattevennen. Ondanks de innige band die Genk heeft met haar groene omgeving en de rijke geschiedenis die hieraan ten grondslag ligt, is er een gebrek aan mentale en fysieke verbinding met de omliggende landschappen waaraan Genk haar identiteit ontleent. Bovendien staat de stad voor legio aanvullende opgaves; klimaatadaptatie en waterbeheer, het tegengaan van hittestress, het vergroten van biodiversiteit alsmede de transitie in mobiliteit, 'from a place to buy to a place to be' en het bouwen aan sterke sociale verbinding met bewoners en ondernemers. Deze thema's passen in het web van vraagstukken die in relatie tot elkaar gezien en beantwoord zullen moeten worden. De herwaardering van de intrinsieke kwaliteiten van Genk zijn hierbij van cruciaal belang. Voor de conceptuele mastervisie voor de versterking van de landschapsverbinding centrum - Kattevennen gaan wij op zoek naar deze kwaliteiten, en bouwen deze uit tot een integrale strategie voor een toekomstgericht Genk.

Team B+B – Rademacher de Vries architecten heeft jarenlange ervaring met vergelijkbare complexe ruimtelijke opgaven. Bureau B+B is onder andere verantwoordelijk voor de transformatie en stedenbouwkundig plan voor het stationsgebied van Turnhout inclusief de inrichting van de openbare ruimte, de landschappelijke inpassing van een sportcluster in Kerkrade en het herontwerp van het stadspark Kerkrade, en een klimaatadaptief park in Amsterdam dat een landschappelijk-recreatieve verbinding maakt naar het achtergelegen 'Waterland'.

Wij slaan onze handen ineen met Rademacher de Vries Architecten. Als geboren Limburgers met veel lopende projecten in de regio zullen zij zich opstellen als 'lokale partner'. Bovendien heeft medeoprichter Christopher de Vries in opdracht van Ruimte Vlaanderen na de sluiting van Ford Genk meegewerkt aan de territoriale visie voor Centraal Limburg en SALK. Hier was de centrale aanpak om ruimtelijke ontwerpvoorstellen te koppelen aan individuen, bedrijven, organisaties, verenigingen, kennisinstellingen, en overheden. Deze maatschappelijk betrokken visie van ontwerpen nemen wij nu ook mee in onze aanpak voor deze prachtige opgave in Genk.

We hopen middels deze visie een passend voorstel te hebben gedaan voor de uitdagende opgave om het verbindend landschap tussen het stadscentrum en Kattevennen te herijken. De thematieken en de opgaven waar Genk voor staat spreken ons zeer aan en wij zouden vereerd zijn om samen met u en de gebiedsactoren een bijdrage te mogen leveren aan de ontwikkeling van deze bijzondere stad en het Genkse landschap.

INHOUDSOPGAVE

2

OPGAVE

- Context: plannen, rasters & raders
- Opgave: een verbonden landschap dat mee-ademt met het klimaat
- Context verbinding Nationaal Park Hoge Kempen
- Synthese: Breuken en verbindingen

6

RUIMTELIJKE VISIE

- Nota conceptuele visie
- Concept Structuuringrepen, punten en poorten
- Visiekaart
- Genks Pallet: een netwerk van objecten
- Nota verduurzaming en biodiversiteit
- Poorten en punten: een 'Tableau Vivant'

13

QUICK WIN

- Plankaart
- Ontwerp
- Realisatieproces

14

PROCES EN PLAN VAN AANPAK

- Teamsamenstelling
- Plan van aanpak
- Planning
- Studiekosten

CONTEXT: PLANNEN, RASTERS & RADERS

Aan plannen voor Genk namelijk geen gebrek. Er is een schat aan studies, plannen en achtergrondinformatie over de unieke ligging in het landschap, de geschiedenis en ontwikkeling van Genk, en de opgaven waar de stad voor staat, die als basis kunnen dienen voor het opstellen van deze mastervisie. Wij vatten de uitvraag voor deze Mastervisie en Inrichtingsvisie dan ook bewust op als een concretisering en voortzetting van de vele plannen die reeds zijn opgesteld.

De in dit boekwerk gepresenteerde visie is gestoeld op een zeer nauwkeurige analyse van de bestaande plannen; van Synapspark tot Europalaan, van de inpassing van de nieuwe HOV verbinding en het verleggen van de Oosterring, tot aan de ambities voor het Heempark en de nood tot klimaatadaptatie tot het versterken van de recreatieve verbindingen. In en rondom Genk zijn legio voorbeelden van prachtige interventies die het landschappelijk verhaal vertellen. Van fietsen door het water, fietsen in de bomen en fietsen over de heide tot aan de C-Mine en Labiomista.

Het bórrelt in Genk en wij hopen met deze conceptuele visie een nieuw hoofdstuk toe te kunnen voegen aan de vele initiatieven die er al zijn. Een visie die realistisch is en eert wat er al aan voor- en denkwerk verricht is.

GENKSE POORTEN

beleidsdocumenten die aan de basis van deze visie liggen

OPGAVE: EEN VERBONDEN LANDSCHAP DAT MEE-ADEMT MET HET KLIMAAT

De geformuleerde opgave is omvangrijk en ambitieus. Onze synthese van de gegeven vraagstelling – het verbinden van het stadscentrum met Kattevennen – leidde ons tot het bevragen van de huidige landschappelijke identiteiten, de zichtbare en onzichtbare verbindingen, de knelpunten en de kansen.

Kattevennen als domein is een belangrijk scharnierpunt tussen Genk en het Nationaal Park Hoge Kempen, met zijn beboste steilranden en unieke natuur. De Dorpsbeekvallei is een op zichzelf staande landschappelijke entiteit, die Kattevennen verbindt met het stadscentrum. Door deze entiteiten te versterken en leesbaarder te maken, vergroot de samenhang met het gefragmenteerde, stedelijk weefsel van de polycentrische stad die Genk is. Als verbindende drager kunnen de verschillende landschappelijke entiteiten, met behoud van de eigen identiteit en programma worden verweven tot één samenhangend geheel.

Duiding landschappelijke verankering

Als raster-rader stad voegt het gefragmenteerde stedelijk weefsel van Genk zich op opvallend natuurlijke wijze in de waardevolle omliggende landschappen, wat heeft geresulteerd in een echte 'landschapsstad'. Begonnen aan een van de beken, de overgang van het Kempens plateau en de Demervallei is de kern altijd sterk verbonden geweest met haar omringende landschappen. De nabijheid van deze verschillende waardevolle landschappen zorgt ervoor dat Genk stevig en kansrijk verankerd is in een belangrijk vrijetijdlandschap in Vlaanderen; de Stiemerbeekvallei die via de Maten uitloopt in de Demervallei, de Duinengordel en het Nationaal Park Hoge Kempen, die via de Kattevennen het Kolderbos en de Melberg zo het stadscentrum inlopen.

Genk is bovendien een echte sport- en leisur stad. De vele mogelijkheden voor vakantie en dagtoerisme in het omringende landschap worden gecompleteerd door het aanbod van sport, vrije tijd en leisure in de stad zelf. De recente fietsroutes 'fietsen door het water' in Bokrijk, 'fietsen over de heide' op het Kempens Plateau en 'fietsen door de bomen' in Bosland tonen de enorme aantrekkingskracht van én het afwisselingsrijke landschap maar ook de nieuwe routes en belevingsmomenten die er doorheen worden gelegd.

Bovendien is Genk een rijke en diverse cultuurstad, mede dankzij de succesvolle transformatie van het mijnbouwlandschap in het cultuurcentrum C-Mine, aangevuld met het rijke cultuuraanbod in de regio, bestaande uit onder andere kunstpark LABIOMISTA, openluchtmuseum Bokrijk en het recreatieve cluster en de Cosmodrome in Kattevennen, wat reeds een rijk aanbod aan vrijetijdsbesteding heeft dat in de toekomst nog verder uitgebouwd zal worden.

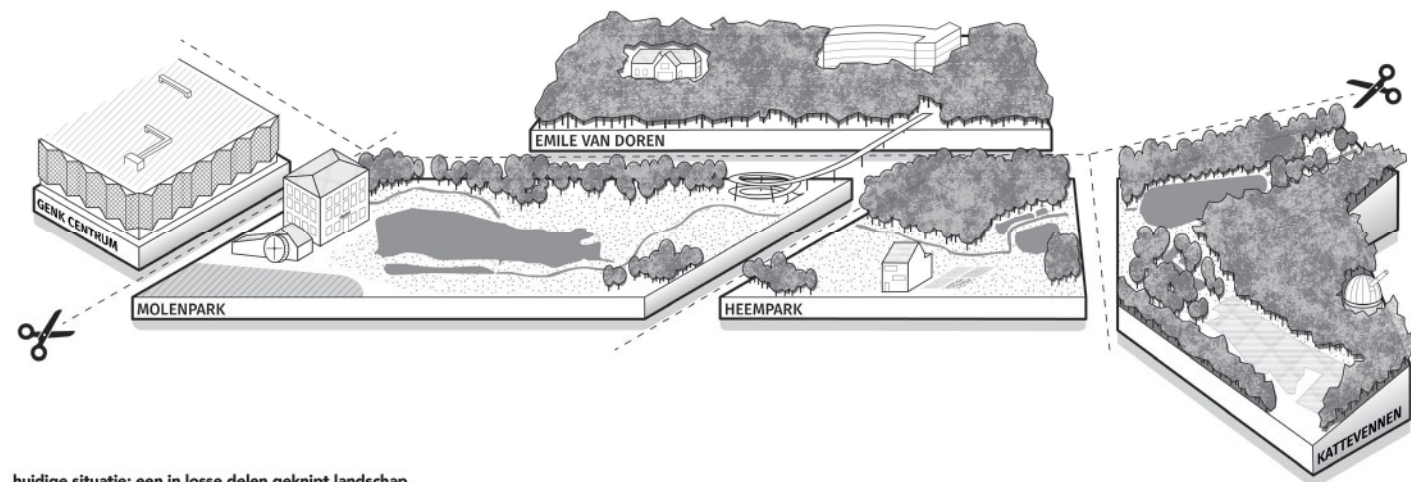
Daar komt de geschiedenis van de landschapsschilders bij: het idyllische en open, ruige landschap rondom Genk trok rond 1850 de aandacht van een groeiende groep kunstenaars en landschapsschilders, die Genk bezochten om deze ongeschonden landschappen vast te leggen op doek. Met hun aanwezigheid transformeerde het kleine dorp Genk tot een kunstenaarsenclave. Wie goed kijkt, ziet hier nog sporen van in de huidige stad. Het werk dat de schilders maakten, en waarin ze het kenmerkende open vennen- en heide landschap verwerkten, staat nu bekend als de Genkse School en is te bezoeken in het Emile Van Doren museum. Dit museum is één van de ankerpunten in het gebied en draagt als residentie voor hedendaagse kunstenaars de landschapskunst tot heden zichtbaar uit.

opgave

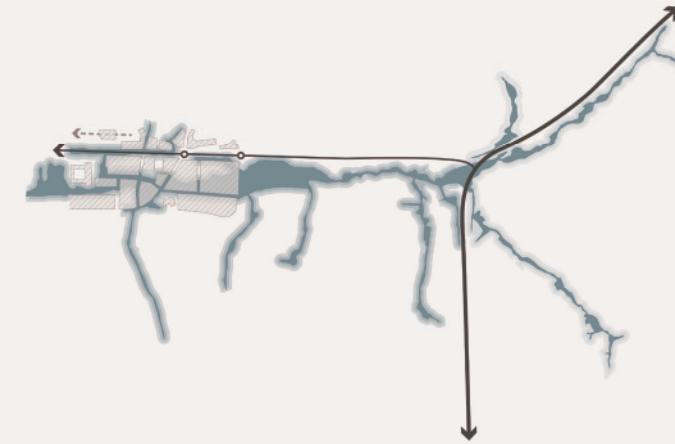
Deze aanknopingsrijke context in ogenschouw nemend, spitst zich de opgave voor deze uitvraag zich volgens ons team toe op enkele duidelijke thema's.

1. wateropgave: water vasthouden om risico op overstroming te beperken
2. modal shift: focus op fietsverbindingen en trage wegen
3. versterken van de landschappelijke identiteiten en geomorfologische ondergrond
4. verduurzaming, klimaatadaptatie en het vergroten van de biodiversiteit
5. samenwerking zoeken tussen verschillende gebiedsactoren: bestaande plannen en instellingen aan elkaar te koppelen via een reeks strategische interventies.
6. maatschappelijke betrokkenheid en bewustwording

Deze vijf thema's vormen de basis voor de structurerende ingrepen die wij voorstellen en de visie op de betere landschappelijke verknoping van het stadscentrum tot aan Kattevennen.

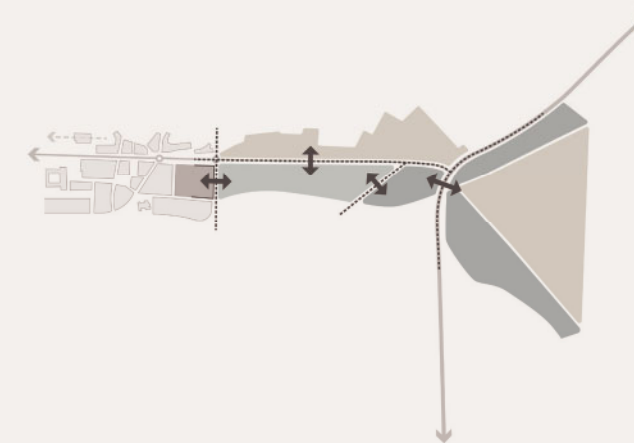

huidige situatie: een in losse delen geknipt landschap

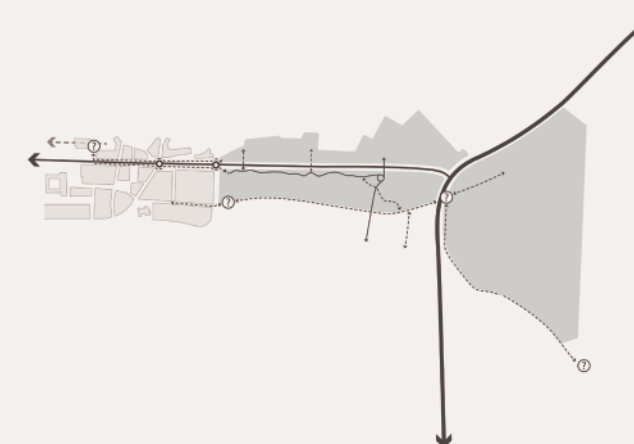
wateropgave

De klimaatverandering speelt in op twee tegengestelden die extremer worden. Zomers worden droger, winters worden natter. Door de stijging van de temperatuur wordt de neerslag die valt bovendien extremer. Naast verdroging en de hittestress die Genk als stad in toenemende mate zal gaan ervaren, is met name het centrum van Genk is door de 'kneep' in het watersysteem ter hoogte van de gekanaliseerde beekloop kwetsbaar. Het is van essentieel belang om water de dynamische ruimte te geven die het nodig heeft, om zo de leefruimte te beschermen van overstroming.

verbroken landschappelijke verbindingen

Hoewel de afzonderlijke landschappelijke delen veel kwaliteit hebben en wel degelijk een eigen leesbare identiteit, staat een logische verknoping tussen de entiteiten onderling op veel punten onder druk. De overgangen zijn óf verrommeld, of zeer abrupt verbroken zoals tussen het stadscentrum en het Molenvijverpark. Ook de verbinding tussen het meer formele Molenvijverpark en het natuurlijke Heempark vraagt om helderheid en articulatie. De onderdoorgang richting de Kattevennen vallei tot slot is op zijn beurt verwarrend voor bezoekers, die opeens in een andere 'wereld' staan en oriëntatie richting Kattevennen missen.

gefragmenteerde routes

De noodzaak om in te zetten op de nodige modal shift begint bij het laagdrempelig maken van de trage verbindingen voor fiets- en voetgangers én het logischer verknopen van routes. In de huidige situatie lopen sommige routes dood, zijn onvoldoende leesbaar of hiërarchisch niet optimaal met elkaar verbonden. De verwarring begint reeds bij het station, waar de fietsverhuur zo gebruiksvriendelijk en eenvoudig mogelijk zou moeten zijn om zo een recreatief fietsgebruik richting Poort Kattevennen en NPHK mogelijk te maken. Door in te zetten op optimaal verknoopte fietsroutes op de macro, meso en micro schaal kunnen ook de trage voetgangerswegen beter verbonden worden als een tweede laag in deze hiërarchie.

CONTEXT: VERBINDING NATIONAAL PARK HOGE KEMPEN

De verbinding tussen Genk en Kattevennen is tevens ook de verbinding naar het Nationaalpark Hoge Kempen (NPHK) in zijn geheel. NPHK is een prachtig Nationaal park, dat helaas ook getekend is door een gefragmenteerde opzet. Omdat Genk de grootst omliggende stad is biedt zij ook de meest evidente entree. Daarom is een heldere leesbare opzet vanuit Genk centrum van groot belang om het gebied te ontsluiten voor bewoners en bezoekers. Een route vanuit het centrum naar de 'Grande Route' van de NPHK moet vanzelfsprekend worden. De voorgestelde locatie van de Quick Win speelt een sleutelrol in het realiseren van deze structuur.

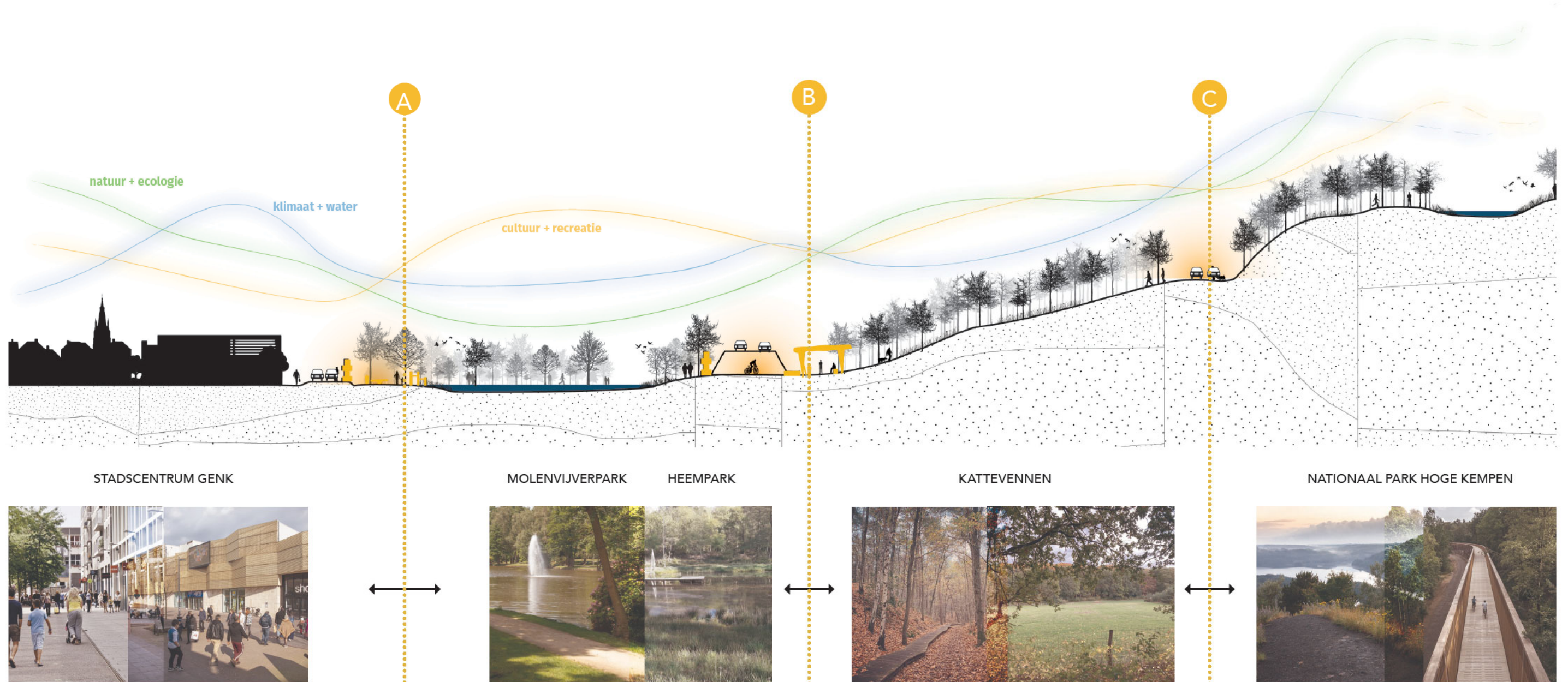
BREUKEN & VERBINDINGEN

Tussen het centrum van Genk en de Kattevennen zijn een aantal expliciete breuken te benoemen die de verbinding bemoeilijken. Op deze breuken komen ecologische, hydrologische en recreatieve verbindingen samen, waardoor deze om een integrale aanpak vragen.

Ten eerste is er de breuk die correspondeert met de Albert Remansstraat. De achterzijde van het winkelcentrum, de omvangrijke bebouwing van het Hotel, de verkeersintensiteit bij de rotonde aan de Europalaan en de parkeerplaatsen zorgen dat de toegang tot het Molenvijverpark en de Molen zelf zijn gemarginaliseerd. Naast dat dit het park niet ten goede komt, vormt het ook een significante barrière op de route naar Kattevennen.

Vervolgens is er de bestaande tunnel onder de N750. Deze infrastructuur doorsnijdt de route naar Kattevennen. De nieuwe fly-over biedt kansen om deze plek te verbeteren. Desalniettemin moet deze zeer zorgvuldig worden ontworpen. Beperkte lichtinval zorgt dat dergelijke onderdoorgangen niet eenvoudig zijn om succesvol te laten functioneren. Op deze vernauwingen moet extra aandacht worden besteed aan het goed te integreren van ecologische verbindingen, waterlopen en de sociale veiligheid.

Als laatste is er de verbinding tussen Kattevennen en het Nationaal pPark. Deze valt buiten deze opgave, maar vergt absoluut aandacht. Het is voor Genk van groot belang om een centrale rol te vervullen op de 'Grande Route' door de Kempen.

NOTA CONCEPTUELE VISIE

De continuïteit vanuit Genk naar de Kempen is nog niet vanzelfsprekend. De route vanaf het centrum door het Molenvijverpark via Kattevennen naar het NPHK kent grote kwaliteiten, maar de transitie tussen deze landschappen zijn gekenmerkt door infrastructurele projecten die desoriënterend werken en functioneel de verbinding onderbreken. Deze routes zijn niet slechts een kwestie van mobiliteit. Ecologische, hydrologische en recreatieve verbindingen vallen samen op deze route en vergen een integrale aanpak waar ze elkaar versterken.

Ons voorstel voorziet twee pistes waarbinnen we de verbinding proberen te versterken. Een structuur-piste en een object-piste. De object aanpak articuleert transitie momenten en biedt bezoekers ruimtelijk en visueel houvast op deze cruciale plekken middels het zogenaamde Genks-pallet. De structuur-piste kijkt naar de lineaire elementen vanuit 3 invalshoeken: cultuur en recreatie, ecologie en biodiversiteit, water en klimaatadaptatie. Samen maken de object- en structuur aanpak de landschappen tussen Genk en het Nationaal park leesbaar.

Landschap als vaandeldrager

De verschillende landschappelijke identiteiten van Molenvijverpark, Heempark en Kattevennen vragen om een betere articulatie, om zo de afzonderlijke intrinsieke kwaliteiten naar boven te halen. De geformuleerde ambities met betrekking tot bewustwording en informeren van het publiek worden tastbaar gemaakt in de beleving van de verschillende domeinen. Het landschap fungeert daarbij als 'vaandeldrager': het is het visitekaartje van landschapsstad Genk. Van het stadscentrum via Kattevennen tot aan het NPHK voltrekt zich feitelijk een transitie van cultuur tot natuur, of van stad tot landschap. Door deze graduele overgangen beter in elkaar te laten grijpen en het landschap op gezette momenten ervaarbaar te maken – gelijk de Genkse School – is een noodzakelijke structuringreep die zowel korte termijn als lange termijn interventies benodigd.

Water als ademend systeem

De klimaatverandering speelt in op twee tegengestelden die extremer worden. Zomers worden droger, winters worden natter. Door de stijging van de temperatuur wordt de neerslag die valt extremer. De waterlopen spelen een cruciale rol als balanshouders van de vallei. De permanente aanwezigheid van mineraalrijk grondwater leidt tot een weelderige plantengroei, veenvorming en een typerend landschap van hooilanden en broekbossen in de beekvalleien. In de zomer kan water worden vastgehouden, waarbij het langzaam kan infiltreren zodat het grondwater wordt aangevuld en op peil blijft. In de winter, of bij hevige regens, is het van belang dat water voldoende ruimte krijgt. Daarnaast biedt water een kans om de bevolking te informeren met betrekking tot het dynamische aspect van natuur en veranderlijkheid; een thema dat de Genkse landschapschilders reeds 180 jaar geleden op doek wisten vast te leggen. De intrinsieke waarde van de oorspronkelijke ligging van Genk wordt herkenbaar en beleefbaar gemaakt door het water; door het water van de Dorpsbeek alsook ook het hemelwater dat afstroomt naar beek, zichtbaar te maken in het openbaar domein. Dit vormt de basis voor een

integraal ontwerp, dat ambities combineert op het gebied van verblijfskwaliteit met die van klimaat adaptief waterbeheer. De waterlopen richting de Dorpsbeek en de Dorpsbeek zelf worden ingedeeld in verschillende compartimenten, die middels stuwen ten opzichte van elkaar regelbaar worden gemaakt. Ruimte scheppen op het bovenstroomse deel van de beek voorkomt overstroming stroomafwaarts. Door de stuwen vorm te geven als architectonische elementen wordt het waterverhaal gevierd en beleefbaar gemaakt.

Routes optimaal verknoopt

Doorheen de verschillende landschappelijke zones lopen routes, die vanaf het station tot aan het domein Kattevennen beter, logischer en prettiger met elkaar verknoopt moeten worden. Daarbij wordt er een onderscheid gemaakt tussen fiets- en voetgangers. In de hiërarchie tussen beide stromen stellen wij voor eerst de fietsstructuur aan te pakken. De trage wegen, van struinpaden, vlonderpaden tot barrière-vrije wandelpaden volgen daar op en verknopen zich met het stedelijk weefsel. Daarbij is het van belang niet alleen de oost-west verbinding tussen Kattevennen en het centrum te verbeteren, maar óók de noord-zuid verbindingen dwars op de vallei.

Poorten en punten

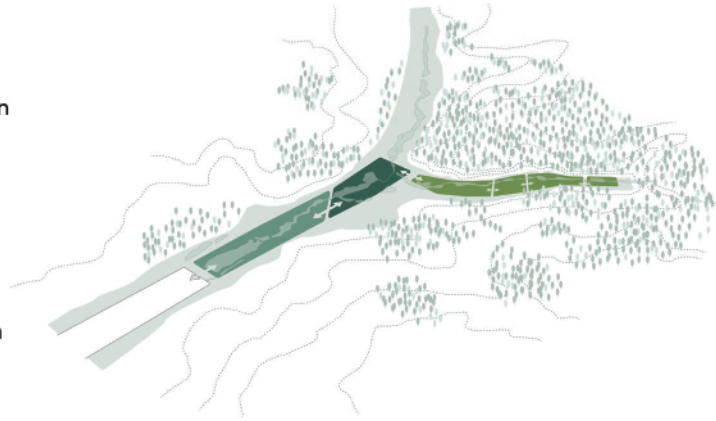
De voorgestelde structuringrepen worden gecombineerd en versterkt door een reeks architecturale en artistieke interventies langs de verbeterde fiets- en voetgangers routes; de 'poorten' en de 'punten'. Deze momenten op de route worden ingezet om een nieuwe lezing en betekenis aan de plaats te geven, daarbij vertrekkend vanuit de kwaliteiten van de context

CONCEPT STRUCTURINGREPEN

Landschap als vaandeldrager

Het klassiek vormgegeven Molenvijverpark werkt al goed. Routes, plekken en zichtlijnen kunnen verbeterd worden, als ook de verknoping met het Emile Van Doremuseum en de aanpalende woonwijken. In de toekomst kan het Heempark een sleutelrol spelen bij de wateropgave; door het gebied deels te vernatten en sterker in te zetten op de landschappelijke beleving van het oorspronkelijke landschap van vennen en broekbossen. Het Heempark vormt zo een de brug tussen beleid en burgers, met begrip en kennis over de balans tussen natuur en mens. De natte hooilanden van Kattevennen worden deel van de landschappelijke trage route met aan één zijde een comfortabele fietsverbinding richting NPHK, aan de andere kant een struinp pad langs waterloop en steilrand. Domein Kattevennen bevindt zich op een scharnierpunt tussen natuur, wetenschap en recreatie en fungeert als toegangspoort tot het Nationaal Park Hoge Kempen. Door combinaties en samenwerkingen kan tot één samenwerkend domein worden gekomen. Op deze manier kan Kattevennen zich niet alleen binnen Genk maar ook in de Provincie Limburg en daarbuiten profileren als een unieke locatie.

PUNTEN EN POORTEN

Genkse Poorten

Deze poorten zijn architectonische elementen op de route die een aankondiging zijn richting een ander landschap. Ze vieren en markeren de een transitie tussen verschillende landschappelijke entiteiten. We identificeren drie 'poorten': de Poort Molenvijverpark, Aankomstplein Kattevennen (in deze bundel uitgewerkt als **Quick Win**) en het onthaalpaviljoen Kattevennen (conform visie Plusoffice). De Poorten en Punten zijn vormgegeven als 'wayfinders', conform de analogie met de opbouw van de geomorfologische ondergrond van De Kempen en de Dorpsbeekvallei. Ze vormen zo een 'staalkaart' van de ondergrond en halen het verborgen landschapsverhaal naar boven.

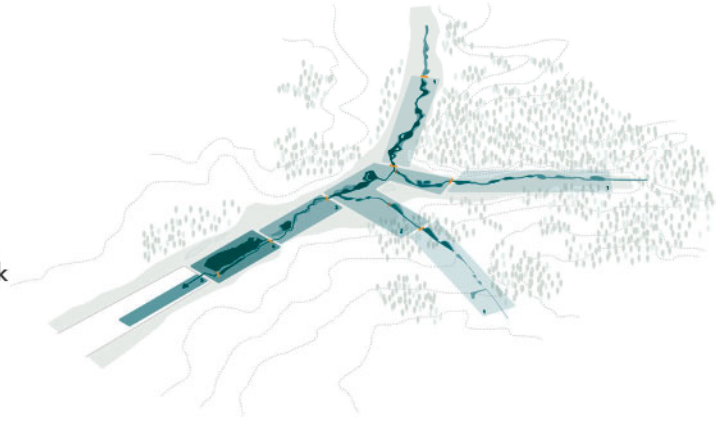
Genkse Punten

De punten op de route liggen in het Molenvijverpark en het Heempark ter hoogte van de noordwestelijke entree punt, het Emile Van Doremuseum, de fietslus en het Milieu- en Natuurcentrum Heempark. Gezamenlijk vormen ze momenten op de route die een programmering op het gebied van recreatie, sport, kunst en natuur mogelijk maken. Tevens zijn de stuwen tussen de verschillende watercompartimenten onderdeel van de 'punten'; ook zij markeren op hun beurt een bijzonder landschappelijk moment in het idioom van het Genks Pallet (zie pagina 10).

Water als ademend systeem

De Dorpsbeek interpreteren wij als adaptief klimaatbaken en dynamische entiteitsdrager doorheen de vallei. Wij herstellen de sequentie van vennen en plassen, zodat de natuurlijke bergingscapaciteit van het originele landschap wordt vergroot. Door stuwen in te zetten verdelen we de Dorpsbeek en de verschillende stromen die er naartoe leiden in vijf compartimenten. De stuwen houden het water zo lang mogelijk bovenstrooms vast, wat zowel op de overstromingsrisico's als voor het tegengaan van verdroging een positief effect heeft. De ruimte voor het water is afgestemd op een toekomstige hevige regenbui van minstens T100.

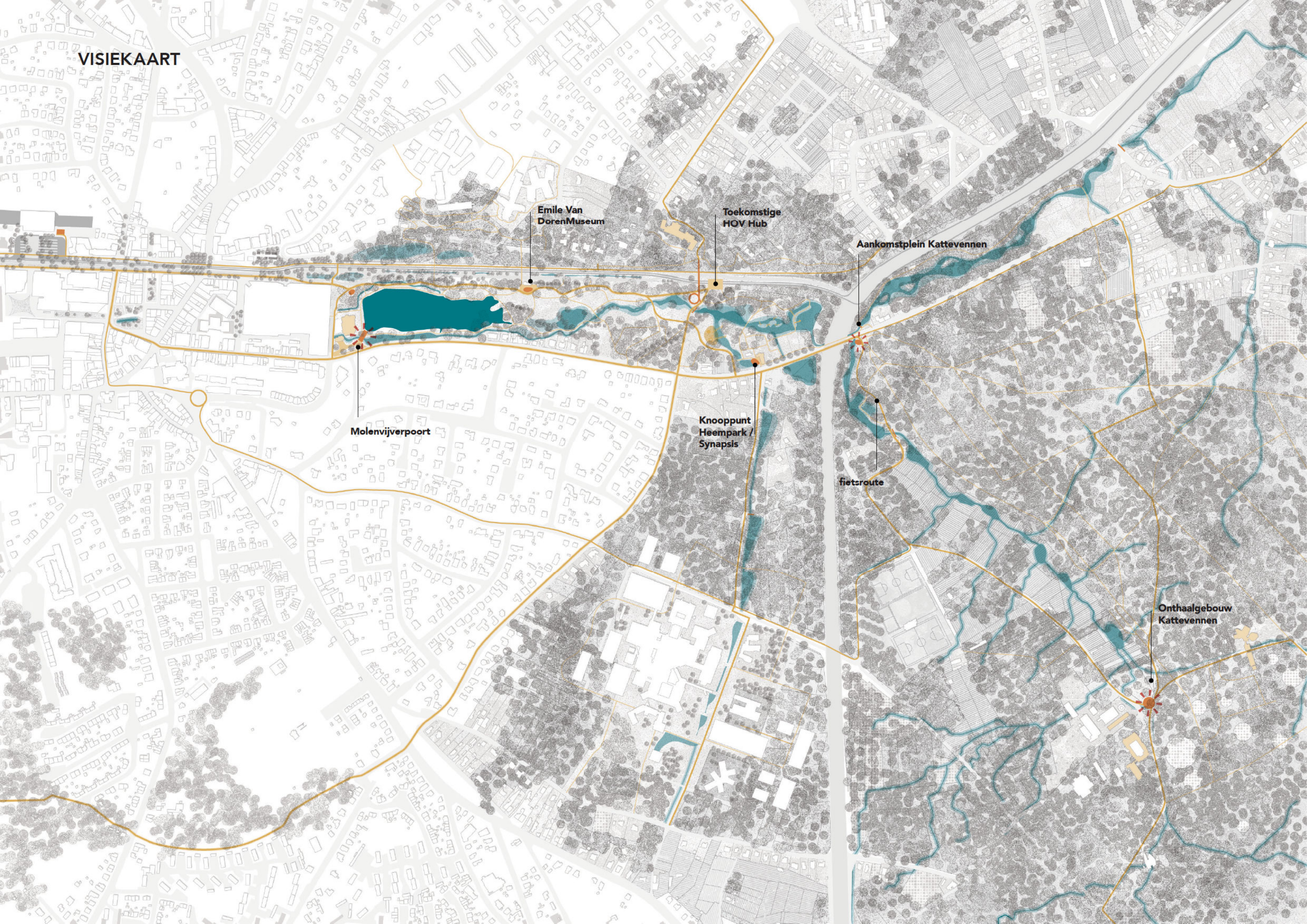

Routes optimaal verknoopt

De voorgestelde routes volgen op hoofdlijnen de reeds beleidsmatig ingestoken wijzigingen op infrastructureel niveau. Zo stellen wij voor de Planetenweg toe te wijzen aan fiets- en voetgangers en het autoverkeer voor Kattevennen via Synapsark om te leiden. Een verbeterde routing van station doorheen het Molenvijverpark-Heempark-poort Kattevennen verknoopt met (nieuwe) noord-zuidverbindingen zoals de nieuwe HOV halte op de Europalaan, en verbindt zich zo uiteindelijk ook met de Genkerring en de omringende grootschalige fietsnetwerken doorheen het NPHK en Bokrijk. Nieuwe trage wegen, in alle verscheidenheid, verknopen zich met het structuur gevende fietsnetwerk. De fietsroute via Molenstraat en Hoogzij wordt verbeterd en verzacht door auto en fiets van elkaar te scheiden door een haag. De onderdoorgang onder de Oosterring wordt een eco-passage, zowel in de bestaande als de nieuwe situatie.

VISIEKAART

Emile Van
DorenMuseum

Toekomstige
HOV Hub

Aankomstplein Kattevennen

Molenvijverpoort

Knooppunt
Heempark /
Synapsis

fietsroute

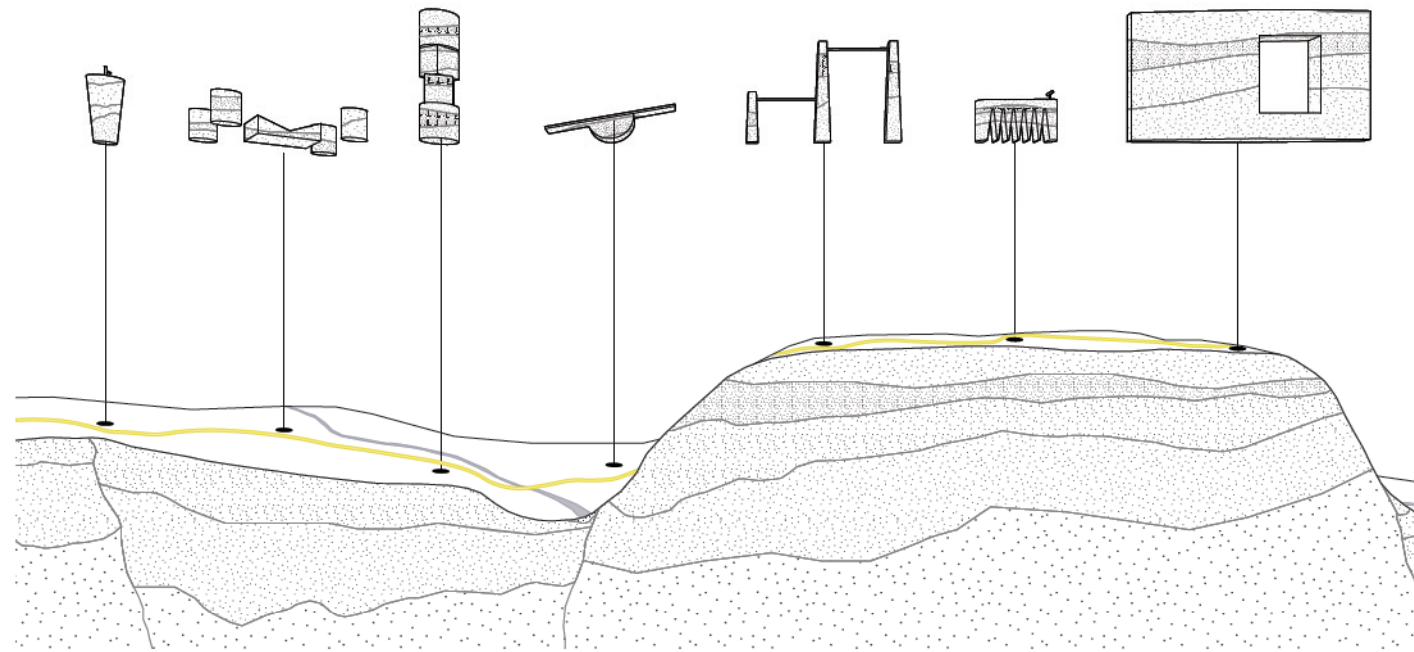
Onthaalgebouw
Kattevennen

GENKS PALLET: EEN NETWERK VAN OBJECTEN

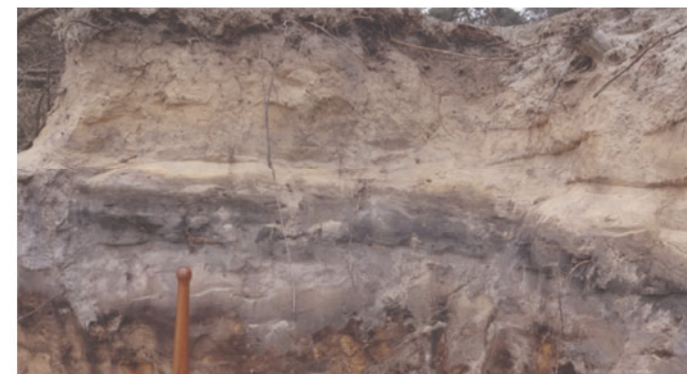
De verbinding tussen de Kempen en Genk is in feite een geomorfologische structuur. Een valleistructuur die is ontstaan door de samenkomst van een poreuze geologie en waterlopen vanaf het plateau omlaag. Deze geografische logica is echter vaak alleen zichtbaar voor fijnproevers en geleerden. Het Genks pallet poogt de rijkdom van deze geografische logica leesbaar te maken voor bezoekers aan de Kempen. De materialiteit van de objecten vertoont de territoriale opmaak van de Kempen doormiddel van analogie met de opbouw van de ondergrond en effect van het water.

Door de objecten op strategische transitie momenten te plaatsen vormen ze tevens oriëntatie voor bezoekers. Het zijn in zekere zin wayfinders maar dan in combinatie met functionele elementen. Zo zijn er drinkpunten voor fietsers, verblijfplekken voor groepen om te wachten, tafels om te picknicken en toestellen voor de actieve sporter. Het Genks pallet maakt zo een functionele en symbolische verbinding tussen Genk, de Kattevennen het NPHK.

GENKSE POORTEN

Objecten met eenduidige materialiteit duiden routes van Genk naar de Kattevennen en verder.

Geologische lagen van het Kempisch plateau

STUW

SPORT

WAYFINDING

INFORMATIE

SPEL

VUURKORF

BIKE SHARING

WATER ELEMENT

PICNIC TAFEL

DRINKFONTEIN

ZITPLEK

NOTA VERDUURZAMING EN BIODIVERSITEIT

Alle voorgestelde ingrepen zijn gebaseerd op de principes van 'natuurinclusief ontwerpen'. Voor de vergroening van Genk en de verbinding met Kattevennen zien wij duurzaamheid en het scheppen van biodiversiteit niet als een sausje wat er op het laatst overheen gegoten wordt, maar als het kloppende hart van het voorstel.

Met een slimme keuze voor boomsoorten, onderbegroeiing en eco-passages vormt de visie voor de landschappelijke verbinding centrum-Kattevennen ook een verbeterd ecologisch netwerk waarin ruimte is voor exponentiële natuurinclusiviteit en biodiversiteit. Zo bereidt Genk zich voor op de nabije toekomst waarin het warmer en natter wordt, en tegelijkertijd droger – met extreme pieken.

Met oog op de aanstaande klimaatverandering is het essentieel daarop voor te sorteren; het stadscentrum van Genk is extra kwetsbaar voor klimaatrisico's vanwege het huidige versteende karakter. Het vergroenen, ontharden en verbeteren van de langzaam verkeersroutes zal ervoor zorgen dat het stadscentrum en haar bewoners en bezoekers beter verbonden zijn met de landschappen en groengebieden in de omgeving. Zo krijgt eenieder de mogelijkheid om op loopafstand een koele plek te vinden om te verblijven en te genieten van het landschap. Dit stedelijke verkoelingsnetwerk gaat hittestress tegen en verhoogt het welbevinden.

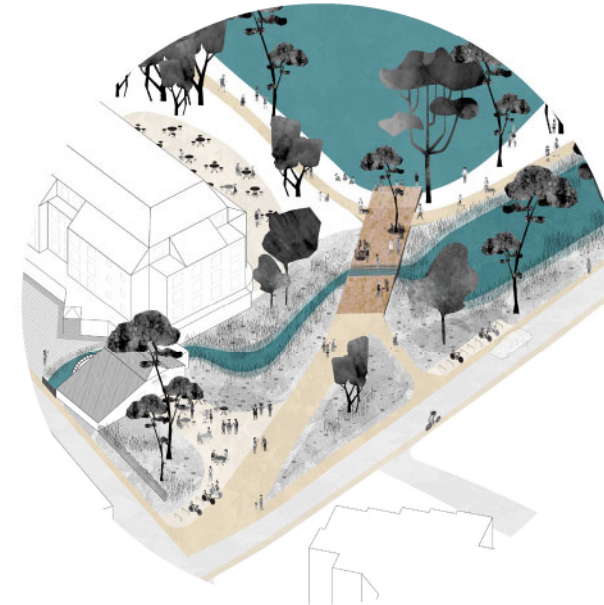
Geïnspireerd door de rijkdom van de omgeving en de bijzondere ligging in het beekdal, zullen de elementen op logische wijze in elkaar grijpen en een reeks rijk geschakeerde habitats scheppen; van droog tot nat, van licht tot donker. Allelei inheemse dier- en plantensoorten zullen zich in Genk thuis voelen. Net als de bewoners; dicht(er) bij de natuur.

visualisatie: Heempark gehierijkt als broekbos- en vennen met een systeem van stuwen

POORTEN EN PUNTEN: EEN 'TABLEAU VIVANT'

Alle elementen uit het voorgestelde netwerk van objecten 'landen' op een plaats-specifiek plateau, dat een staalkaart is van de geomorfologische opbouw van de ondergrond als ook een 'boekje' van de plek-eigen inheemse soorten. Wij visualiseren de Genkse Poorten en Punten als een 'tableau vivant', een allegorie op het levend kunstwerk dat het landschap is.

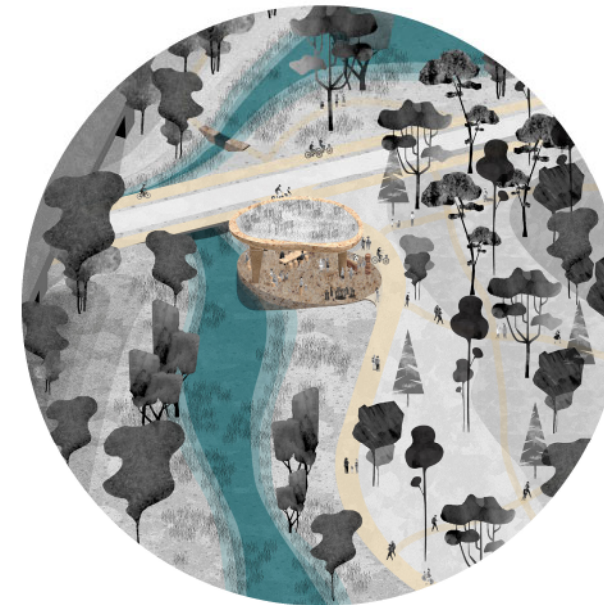
In de geest van de landschapsschilders zetten we zo in op het materialiseren van momenten in het landschap die je helpen om je bewust te worden van de plek in het landschap, op een bepaald moment in de tijd. Passanten worden zo onbewust aangemoedigd zich een plek eigen te maken, die gaat leven door de verhalen die er ontstaan. In analogie met de kunstenaars en landschapsschilders van meer dan een eeuw geleden worden passanten zo een acteur in het idyllische en afwisselend open, dicht en natte landschap rondom Genk.

Poort 1: Molenvijverpoort

Op de locatie van de Molenvijverpoort komt de Dorpsbeek het centrum in, bevindt zich de oude molen en is tevens een entree naar het prachtige Molenvijverpark. In de huidige situatie komen deze kwaliteiten echter niet naar voren door de aanwezigheid van een parkeerplaats. De parkeeropgave moet uiteraard niet over het hoofd worden gezien, maar op dit moment lijkt het uit balans.

In ons voorstel krijgt de oude Molen een meer representatieve functie en wordt het park verlengd tot aan de hoek van de Molenstraat en de Albert Remansstraat. Hoewel het herontwerp van dit knooppunt de belangen van veel omliggende ondernemers zal moeten integreren, denken wij dat in de deelgebiedfase een aantal kleine ingrepen al kunnen zorgen dat deze plek een verbeterde schakel kan worden in de verbinding naar de Kattevennen.

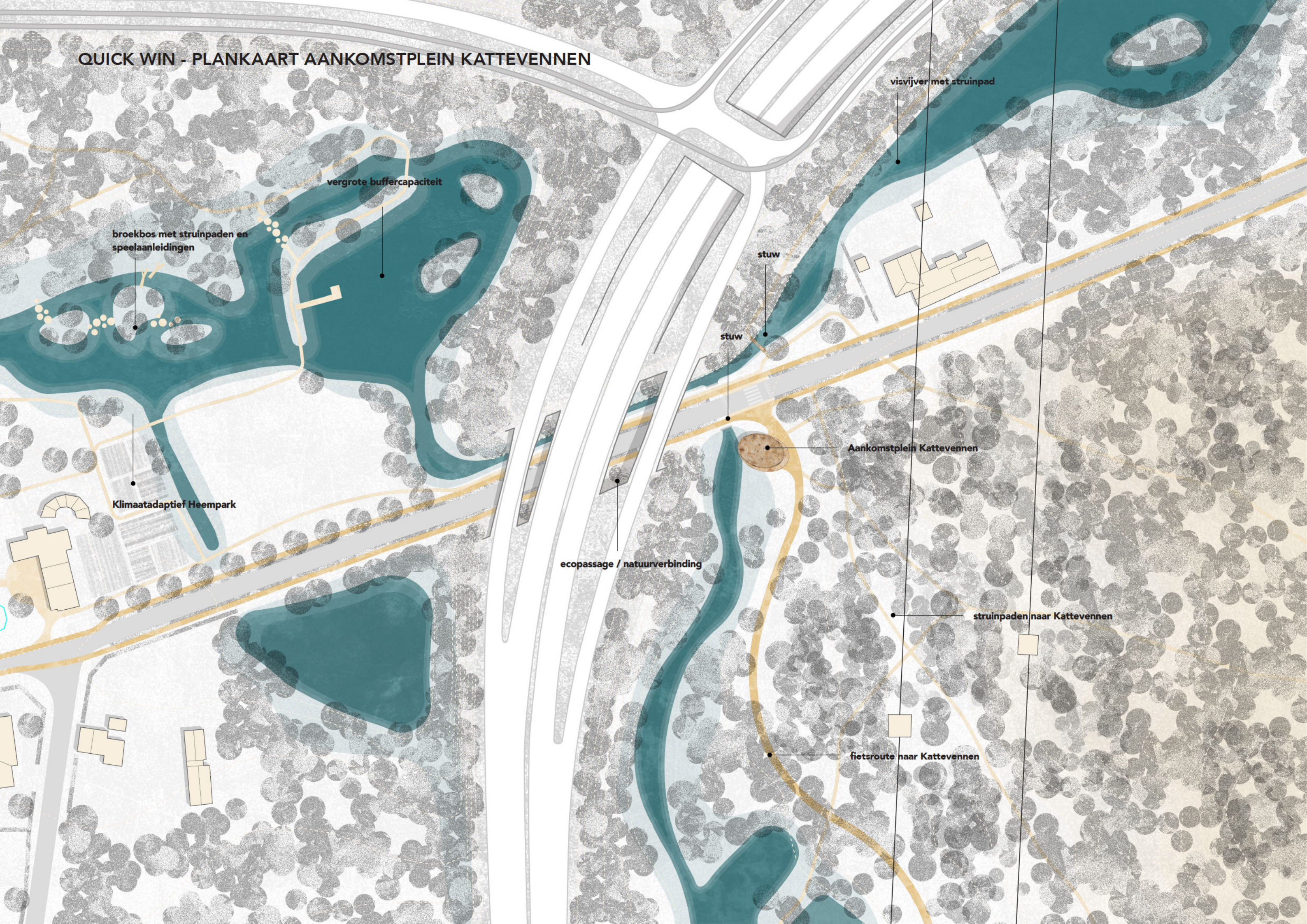

Poort 2: Aankomstplein Kattevennen (Quick Win)

De plannen voor knooppunt N75-N750 zullen grote consequenties hebben voor de verbinding tussen het Centrum en Kattevennen. Enerzijds vormt deze grote infrastructurele fly-over een barrière, anderzijds biedt het de kans om een transitie te articuleren. Het zou wellicht zelfs geïnterpreteerd kunnen worden als de letterlijke poort naar de Kempen. Eenmaal door de poort gekomen arriveert men echter op een tweesprong die op dit moment desoriënterend werkt. Een tweesprong is - typologisch gezien - een plek waar men even stopt zich hergroepeert, oriënteert en verder reist. Hier stellen we een sterke geste voor die de richting naar Kattevennen helder aangeeft en bezoekers begeleidt naar het onthaal gebouw zoals voorzien in het Masterplan voor de Kattevennen.

Het paviljoen is de grootste van een reeks elementen die we in de quick-win fase op belangrijke knooppunten willen plaatsen tussen het centrum en de Kattevennen.

QUICK WIN - PLANKAART AANKOMSTPLEIN KATTEVENNEN

broekbos met struipaden en speelaanleidingen

vergrote buffercapaciteit

Klimaatadaptief Heempark

ecopassage / natuurverbinding

stuw

stuw

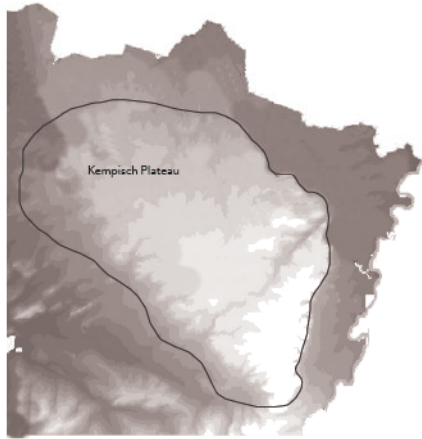
visvijver met struipad

Aankomstplein Kattevennen

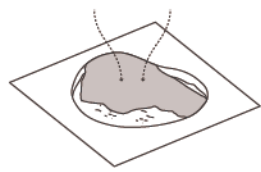
struipaden naar Kattevennen

fietsroute naar Kattevennen

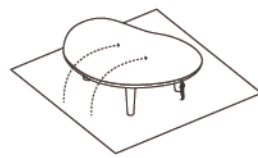
QUICKWIN - ONTWERP AANKOMSTPLEIN KATTEVENNEN

de vorm van het paviljoen is geïnspireerd op de vorm van het kempisch plateau

Op de locatie wordt een gat in de grond gegraven in de vorm het Kempisch plateau en gevuld met wapening staal en gepigmenteerd cement. Deze methode heet 'sandcasting' en werkt goed op plekken met zandgrond.

Het element wordt opgetild en vormt nu het dak van het paviljoen. Het Kempisch plateau is nu als het war

Realisatieproces Quickwin

De bouw van het paviljoen is voorgesteld als een in-situ 'sandcast': Op de locatie wordt een vorm gegraven die de inverse is van het Kempisch plateau. Vervolgens wordt hier wapening ingevlochten waarna er beton, pigmenten en lokaal vulmateriaal in wordt gegoten. Vervolgens wordt het opgetild, schoongespoten en op kolommen gezet. Het resultaat is een dakvorm die het Kempisch plateau symboliseert. Tijdens de Quickwin-fase stellen wij voor deze techniek met lokale aannemers verder uit te werken voor de site.

In de uitwerking van de quick-win en het ontwerp willen we ook in gesprek gaan met de omliggende ondernemers en bewoners en de organisatie van het NPHK. Aan de hand van hun gebruikersinzichten willen we een passend meubulair ontwikkelen dat zorgvuldig is ingepast op de site.

De positie van het aankomstplein en -paviljoen is afgestemd op zowel de huidige situatie als de nieuwe (na verlegging Oosterring)

TEAMSAMENSTELLING

Voor het opstellen van de conceptuele mastervisie, het inrichtingsplan en de werkzaamheden aan de toekomstige uitwerking voor de Quick Win stellen we een creatief en ervaren team voor: Team Bureau B+B en Rademacher de Vries Architecten. Wij bundelen onze kracht in het opzetten van een sterk conceptueel ontwerp, gebaseerd op de met technische uitwerking en begeleiding realisatie. Het team dat we voorstellen bestaat uit kundige teamleden van Bureau B+B en Rademacher de Vries Architecten.

Teamleden Bureau B+B

Hannah Schubert is landschapsarchitect en ervaren projectleider van Bureau B+B. Hannah studeerde aan in Amsterdam, Berlijn en Newcastle upon Tyne. Klimaatadaptatie, het verhogen van de biodiversiteit en het zoeken naar een juiste balans tussen mens en natuur zijn haar drijfveren. Zij zal plaatsnemen in het kernteam. Op het vlak van proces en uitwerking ondersteunt **Jeanette Visser**, directieteamlid, cultuurtechnicus en senior-projectmanager, het project. Haar kennis van planningsprocessen en de uitvoering maakt dat Jeanette snel tot de essentie komt en vakmanschap kan mobiliseren. **Vito Timmermans** studeerde psychologie en landschapsarchitectuur in Gent en Amsterdam. Met een onderzoekende ontwerphouding zet Vito landschapsarchitectuur in als een middel om de affiniteit van mensen met het landschap en de natuur te vergroten.

Teamleden Rademacher de Vries Architecten

Christopher de Vries is geboren in Maastricht en studeerde architectuur en stedenbouw aan de TU in Delft en MIT in Cambridge. **David Rademacher** is geboren in Maastricht en studeerde architectuur en stedenbouw aan de TU Delft en de ETH Zurich. **Anne Wies** is geboren in Luxemburg en studeerde architectuur in Wenen en Amsterdam.

Het team van RDVA is actief in meerdere projecten in de regio, met name Nederlands Limburg. De transformatie van een zandsteenmijn in Maastricht, een wijngaarde in Noorbeek, een bierbrouwerij in Wijlre en een stationsgebied in Eijsden maakt dat wij regelmatig in de buurt van Genk zijn. Tevens is de lokale context van het gebied ons zeer bekend omdat beide partners opgroeiden in de regio en veel tijd in de Hoge Kempen spendeerden. Met name de thema's geologie, hydrologie en mobiliteit vormen een centrale rol in de projecten van RDVA. Hierdoor hebben we een uitgebreid kennisnetwerk in de regio dan van pas kan komen tijdens de uitvoering.

hannah schubert

jeanette visser

vito timmerman

christopher de vries

david rademacher

anne wies